

DETEKTIVSKA ZBORNICA REPUBLIKE SLOVENIJE
Programski svet
Stegne 21, 1000 LJUBLJANA

P R O G R A M
DETEKTIVSKEGA IZPITA

Zbral in uredil : Jože PERKO

Ljubljana april 1999
maj 2003
maj 2006

UVOD

Skupščina Detektivske zbornice Slovenije je dne 27.2.1998 s sprejemom programa dela za leto 1998 zavezala Upravni odbor, da imenuje nov Programski svet, ki naj pripravi nov program preizkusa znanja za detektive.

Upravni odbor je sprejel Pravilnik o programu in postopku preizkusa znanja kandidatov za pridobitev licence za opravljanje detektivske dejavnosti ter v 4. členu predpisal tudi osnovne teme, ki jih naj vsebuje bodoči program. Na svoji 16. seji 23.12.1998 je Upravni odbor sprejel teze za izdelavo novega programa, na 20. seji dne 11.3.1999 pa imenoval tudi nov programski svet.

Osnovni cilj, ki ga zasleduje Detektivska zbornica z novim programom za preizkus znanja kandidatov za detektive je v čim večji meri zagotoviti, da bodoči detektivi vstopijo v **nov poklic** teoretično kvalitetno pripravljene, z vsemi potrebnimi znanji, ki jih bodo v praksi uporabljali. Ob trenutnem zakonu je ravno preizkus znanja edina garancija, da naročniki detektivskih storitev ne bodo kupovali mačka v žaklju, da bodo detektivi izvajali svoje storitve na ustreznem strokovnem nivoju, da bodo skratka z licenco detektiva nastopili res tisti, ki bodo zagotovili dovolj kvaliteten nivo detektivskih uslug in bodo svoje storitve tudi dejansko postavili na trg. Iz teh razlogov je obstoječi program ažuriran in dopolnjen, dodane pa so tudi nove teme, ki jih je dosedanja detektivska praksa v Sloveniji izpostavila kot neizogibne za detektivski poklic.

Nov program preizkusa znanja kandidatov za detektive tako vsebuje 4 osnovne programske teme in sicer:

1. Detektivska dejavnost
2. Kriminalistika
3. Osnove kazenskega prava
4. Orisi nekaterih drugih pravnih materij in postopkov, ki so povezani z izvajanjem detektivske dejavnosti:
 - Osnove varnostnega in pravosodnega sistema
 - Osnove nekaterih pravnih področij in postopkov
 - Osnove uprave, upravnega postopka in postopka o prekrških ter dostop do informacij javnega značaja

Program so pripravili člani Programskega sveta DZRS Jože PERKO, Zdravko RENČELJ, Pavle CAR, Andrej SOTLAR in zunanji strokovnjak mag. Anton DVORŠEK. Program je zastavljen tako, da posamezna podpoglavja istočasno, vsaj okvirno, predstavljajo tudi bodoče izpitno vprašanje. Na samih preizkusih pa bo možno seveda tudi združevati vprašanja (npr. pri detektivski dejavnosti, posebnem delu kazenskega materialnega prava, itd) oz. iz posameznih podpoglavij postaviti le eno vprašanje (npr. pri kriminalistiki in kazenskem postopkovnem pravu). Vsi programski sklopi vsebujejo tudi natančno napotitev na ustrezno zakonodajo in literaturo. Kandidati za opravljanje detektivskega izpita si morajo predpisano zakonodajo pridobiti iz Uradnega lista ali Interneta (Zakonodaja DZ RS), literaturo pa kupiti oz. posoditi – del interne literature za področje kriminalistike in detektivske dejavnosti je posebej zbran in ga je možno kupiti na sedežu Detektivske zbornice.

Program DETEKTIVSKEGA IZPITA, kakor se imenuje po novem zakonu je zaradi nove zakonodaje oz. sprememb obstoječe dopolnjen in ažuriran v maju 2003 ter v maju 2006

Spremembe so označene z rdečo barvo, zajemajo pa predvsem 1. in 4., delno pa tudi 3. programsko temo.

Zdravko RENČELJ*

I. DETEKTIVSKA DEJAVNOST

I.1. ČLOVEKOVE PRAVICE IN TEMELJNE SVOBOŠČINE

I.1.1. Ustavnopravno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin:

I.1.1.1. Pomen človekovih pravic in odnos do državljanskih pravic

I.1.1.2. Enakost pred zakonom (člen 14)

I.1.1.3. Uresničevanje in omejevanje pravic (člen 15)

I.1.1.4. Začasna razveljavitev in omejitev pravic (člen 16)

I.1.1.5. Nedotakljivost človekovega življenja (člen 17)

I.1.1.6. Prepoved mučenja (člen 18)

I.1.1.7. Varstvo osebne svobode (člen 19)

I.1.1.8. Odreditev in trajanje pripora (člen 20)

I.1.1.9. Varstvo človekove osebnosti in dostojanstva (člen 21)

I.1.1.10. Pravica do sodnega varstva (člen 23)

I.1.1.12. Pravica do pravnega sredstva (člen 25)

I.1.1.13. Domneva nedolžnosti (člen 27)

I.1.1.14. Načelo zakonitosti v kazenskem pravu (člen 28)

I.1.1.15. Pravna jamstva v kazenskem postopku (člen 29)

I.1.1.16. Pravica do rehabilitacije in odškodnine (člen 30)

I.1.1.17. Prepoved ponovnega sojenja o isti stvari (člen 31)

I.1.1.18. Svoboda gibanja (člen 32)

I.1.1.19. Pravica do osebnega dostojanstva in varnosti (člen 34)

I.1.1.20. Varstvo pravic zasebnosti in osebnostnih pravic (člen 35)

I.1.1.21. Nedotakljivost stanovanja (člen 36)

I.1.1.22. Varstvo tajnosti pisem in drugih občil (člen 37)

I.1.1.23. Varstvo osebnih podatkov (člen 38)

I.1.1.24. Svoboda izražanja (člen 39)

I.1.1.25. Svoboda vesti (člen 41)

I.1.2. Varuh človekovih pravic in njegove pristojnosti (člen 159)

I.1.3. Splošna deklaracija človekovih pravic (Resolucija Gen. skupščine OZN,1948)

I.1.4. Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic

I.1.5. Evropsko sodišče za človekove pravice

I.1.6. Mednarodna nevladna organizacija za varstvo človekovih pravic

I.2. PRAVNA UREDITEV DETEKTIVSTVA

Zakon o detektivski dejavnosti:

I.2.1. Razlika med poizvedovalno in detektivsko dejavnostjo

I.2.2. Detektivska zbornica in njene naloge

I.2.3. Opravljanje detektivske dejavnosti

I.2.4. Opravljanje detektivske dejavnosti in storitev tujih detektivov v RS

I.2.5. Detektivska družba

I.2.6. Inšpekcijski nadzor (ZDD in Pravilnik o inšpekcijskem nadzoru na področju detektivske dejavnosti)

I.2.7. Detektivske evidence in evidence zbornice

I.2.8. Kazenske določbe

Statut Detektivske zbornice Slovenije:

I.2.3.1. Naloge zbornice

I.2.3.2. Organi zbornice, njihove pristojnosti in sestave

I.2.3.3. Pogoji za podelitev licence za opravljanje detektivske dejavnosti in postopek podelitve oziroma odvzema licence

I.2.3.4. Pravice in dolžnosti članov zbornice in prenehanje članstva v zbornici

I.2.3.5. Disciplinska odgovornost detektivov

Kodeks poklicne detektivske etike:

I.2.4.1. Kaj je kodeks poklicne detektivske etike in načela ravnanja

Poslovník o delu častnega rzsodišča DeZRS:

I.2.5.1. Kdo je lahko predlagatelj disciplinskega postopka in kdo so stranke v postopku

I.2.5.2. Disciplinska komisija

I.2.5.3. Predhodni postopek, disciplinska obravnava in disciplinska odločba

I.2.5.4. Pritožbeni postopek in drugostopenjski organ

I.2.6.5. Opustitev ali omilitev kazni

I. 3. VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

I.3.1. Sistem varstva osebnih podatkov (Ustavnopravni temelj varstva osebnih

- podatkov in kazensko pravno varstvo)
- I.3.2. Osebni podatek, obdelava osebnih podatkov in zbirka osebnih podatkov
 - I.3.3. Obdelava osebnih podatkov na področju javnega in na področju zasebnega sektorja
 - I.3.4. Obdelava občutljivih osebnih podatkov in obdelava biometričnih značilnosti
 - I.3.5. Razmerje med obdelavo osebnih podatkov in detektivsko dejavnostjo
 - I.3.6. Kdo lahko zbira osebne podatke in pod kakšnimi pogoji
 - I.3.7. Zavarovanje osebnih podatkov
 - I.3.8. Register, Katalogi podatkov in katalogi zbirk osebnih podatkov katere od teh vodijo detektivi in zbornica
 - I.3.9. Register zbirk varstva osebnih podatkov
 - I.3.10. Sistem zavarovanja osebnih podatkov
 - I.3.11. Ravnanje detektiva z osebnimi podatki in kakšen je način varovanja osebnih podatkov pri opravljanju detektivske dejavnosti
 - I.3.12. Kazenskopravno varstvo osebnih podatkov

I.4. GOSPODARSKO PRAVO:

- I.4.1. Vrste gospodarskih družb, njihove posebnosti in razlike
- I.4.2. Registracija gospodarskih družb
- I.4.3. Poslovna skrivnost in njeno varstvo
- I.4.4. Poslovne knjige in letno poročilo

I.5. JAVNOST INFORMACIJ

I.5.1. Mediji

- I.5.1.1. Dostop medijev do javnih informacij
- I.5.1.2. Novinarski dostop do informacij javnega značaja in kdo je odgovoren za resničnost informacij

I.5.2. Zemljiška knjiga (splošno)

I.5.3. Sodni register (splošno)

I.5.4. Računovodski izkazi (splošno)

I.6. NAČIN DELA DETEKTIVA (opis praktičnih pristopov): *

- I.6.1. Zbiranje informacij kot intervju
- I.6.2. Zbiranje informacij od otrok in mladoletnikov

- I.6.3. Zbiranje informacij od priprtih oseb in oseb na prestajanju zaporne kazni
- I.6.4. Zbiranje informacij o poslovni uspešnosti pravne osebe in bonitetnih podatkih
- I.6.5. Iskanje informacij v zemljiški knjigi in katastru
- I.6.6. Iskanje informacij v sodnem registru
- I.6.7. Iskanje podatkov v javnih bazah podatkov
- I.6.8. Zbiranje informacij pri ogledu kraja kaznivega dejanja ali dogodka
- I.6.9. Iskanje informacij pri upravljavcih zbirk podatkov
- I.6.10. Iskanje informacij v sodnih in upravnih spisih
- I.6.11. Iskanje informacij na internetu
- I.6.12. Zbiranje informacij z lastnim opazovanjem
- I.6.13. Nadzor delovnega procesa
- I.6.14. Nadzor z videosistemom
- I.6.15. Fotodokumentiranje, praktična uporaba fotoaparata, makro posnetki, teleskopski posnetki, digitalni posnetki in uporaba bliskavice
- I.6.16. Praktična uporaba videokamere (digitalni posnetki)
- I.6.17. Poligraf in pogoji za njegovo uporabo
- I.6.18. Pogoji za nastavitev kemijskih pasti za domače tatove in njihova praktična uporaba
- I.6.19. Pogoji za nastavitev elektronskih pasti za domače tatove in njihova praktična uporaba
- I.6.20. Metode odkrivanja ponarejenih listin
- I.6.21. Pogoji za uporabo alkotesta
- I.6.22. Protiprislušni pregled prostora in potrebna oprema
- I.6.23. Tehnični in pravni pogoji za tonsko snemanje pogovora
- I.6.24. Zavarovanje prstnih sledi in sledi stopal
- I.6.25. Zavarovanje bioloških in mikro sledi za potrebe laboratorijskih preiskav ter DNK preiskav
- I.6.26. Zavarovanje fizikalnih in kemijskih sledi
- I.6.27. Sestava detektivskega poročila in način ravnanja z osebnimi podatki in način varovanja osebnih podatkov pri opravljanju detektivske dejavnosti

* Strokovna literatura, katera opisuje kriminalistično taktiko, metodiko in tehniko, ki na podlagi policijskih pooblastil opisuje policijske postopke, je za detektive informativnega značaja in vsi zgoraj navedeni praktični postopki se izvajajo izključno v obsegu ter okviru detektivskih pooblastil, ki jih določa Zakon o detektivski dejavnosti.

Predpisi:

- Splošna deklaracija človekovih pravic <Generalna skupščina Združenih narodov 10.12.1948, resolucija št. 217 A (III)>
- Ustava RS (Ur. list RS št. 33/91), poglavje II Človekove pravice in temeljne svoboščine
- Zakon o detektivski dejavnosti uradno prečiščeno besedilo (Ur. list RS št. 7/2003) in popravek (2005)
- Statut Detektivske zbornice R. Slovenije (Ur.list RS št. 104/2003)
- Pravilnik o ravnanju z osebnimi podatki in o načinu varovanja osebnih podatkov pri opravljanju detektivske dejavnosti (Ur.list RS št. 52/2003)
- Pravilnik o inšpekcijskem nadzoru na področju detektivske dejavnosti, službeni izkaznici inšpektorja za zasebno varstvo in postopku za njeno izdajo (Ur.list RS št. 52/2003)
- Pravilnik o detektivski izkaznici (Ur.list RS št. 10/2004)
- Kodeks poklicne etike detektivov R. Slovenije (objava - glasilo Detektiv 1/2005)
- Pravilnik o postopku pred častnim razsodiščem Detektivske zbornice R. Slovenije (objava – glasilo Detektiv 1/2005)
- Vodenje evidenc po noveli ZDD in šifrant področje pridobivanja informacij (DeZRS 2003)
- Zakon o medijih (Ur.list RS št. 35/2001, člen 45)
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (Ur.list RS, št. 86/2004) poglavje 1., 2. in 3.
- Zagon o gospodarskih družbah (Ur.list RS, št. 42/2006)
- Zakon o zemljiški knjigi (Ur.list RS št. 33/95, splošne določbe in predmet vpisa)
- Zakon o sodnem registru (Ur.list RS št. 13/94, od 1. do 8 čl.)
- Kazenski zakonik (Ur.list RS, št. 63/94), člen 141-160, 172; 153, 241, 266 in 359.

Dodatna literatura:

Osebnostne pravice, dr. Šinkovec, dr. Finžgar

Kriminalistika, Ciril Žerjav (Ljubljana 1994)

Kriminalistična strategija dr. Anton Dvoršek (Ljubljana 2001)

Operativna kriminalistična tehnika, Drago Pavlič (Ljubljana 2000)

Kriminalistična tehnika Vlado Vidic (Ljubljana 1975)

Zbornik posveta »Zasebno varovanje in detektivska dejavnost Portorož 1997:

- Zdravko Renčelj »Izvajanje detektivskih storitev«, str. 279

- Mitja Klavara »Detektivi – možnosti poizvedovalne dejavnosti«, str. 189

- Milan Kranjc » Pravni položaj in organiziranost detektivske družbe«, str. 201
- Martin Miložič » Pogledi na perspektive detektivske dejavnosti kot nove oblike zasebnega varovanja v Sloveniji, str. 263
- Vid Jakulin » Pooblastila varnostnikov in detektivov«, str. 57
- Bogo Brvar »Zakon o detektivski dejavnosti dopušča ogrožanje informacijske zasebnosti posameznika«, str. 23

Zbornik posveta »Zasebno varovanje in detektivska dejavnost Portorož 1998:

- Polonca Dobrajc »Varstvo posameznika – Zakon o varstvu osebnih podatkov in Zakon o detektivski dejavnosti« str. 105
- Janez Jaklič, »Ali detektivska dejavnost že presega okvire zakona«, str. 151
- Rafael Vitežnik »Pravna podlaga detektivskih storitev« str. 335
- Sonja Kotnik »O varnostniku in detektivu«, str. 183
- Polona Dobrajc »Varstvo posameznika – Zakon o varstvu osebnih podatkov in Zakon o detektivski dejavnosti«, str. 105

* **Zdravko RENČELJ**, univ. dipl.iur. , detektiv , član Programskega sveta

dr. Anton DVORŠEK *

II. KRIMINALISTIKA

Splošno:

Poznavanje kriminalistike sodi nedvomno med temeljna znanja, ki jih mora imeti detektiv za uspešno delo. Pri kriminalistiki ni potrebno le **poznavanje ali vpogled** v določeno snov. To morda zadošča za nekatere druge vsebine, ki so sestavni del programa za preizkus znanja (ustava, upravni postopek), nikakor pa ne za kriminalistiko. Detektiv mora **obvladovati** nekatere teme iz kriminalistike, ki so osnova za njegovo delo kot ga opredeljuje Zakon o detektivski dejavnosti. Detektiv mora biti **izurjen** za opravljanje nekaterih dejavnosti, ki potekajo po načelih kriminalistike. To vodilo je osnova pri določanju vsebin za preizkus znanja iz kriminalistike, upoštevati pa ga je potrebno tudi pri samih preizkusih znanja, kar pomeni, da za uspešen preizkus ne more zadoščati že **površen vpogled v predpisane vsebine** ampak razširjeno in poglobljeno poznavanje snovi. Zato bomo pri posameznih vsebinah predlagali tudi dodatno literaturo, ki v obstoječem programu ni zajeta. Naj za ilustracijo navedemo, da obstaja v Franciji šola za komisarje nacionalne policije, v katero se lahko vpišejo tudi civilisti, ki so končali najmanj triletno visoko šolo. Študij traja leto in pol in med civilnimi diplomanti je veliko tistih, ki se želijo ukvarjati z detektivsko dejavnostjo. Namreč le ob ustreznem zahtevnem programu preizkusa znanja si bo ta poklic pridobil potrebno mesto in ceno tako med strokovno javnostjo kot med potencialnimi klienti detektivskih storitev. Že diskusija na zadnjem posvetu o zasebnem varovanju in detektivski dejavnosti je pokazala, da je črta med zakonitim in nezakonitim delovanjem detektivov zelo tanka, prav zato je potrebno temeljito poznavanje kriminalistične materije, ki omogoča strokovno in učinkovito opravljanje detektivskih storitev. Hkrati pa odvrča od skušnjav po poseganju k nezakonitim dejavnostim, ki škodijo ugledu detektivske stroke.

II.1. KRIMINALISTIČNA TAKTIKA

Po določbah Zakona o detektivski dejavnosti je osnovna dejavnost detektiva **zbiranje različnih obvestil**. Zato mora poznati različne **načine** zbiranja obvestil. Da jih lahko uspešno zbira mora **poznati indice**, ki kažejo na obstoj različnih dejstev (pogosto kaznivih dejanj) o katerih zbira obvestila. Poznati mora možne **napake pri zbiranju**

obvestil in dokazno vrednost zbranih obvestil. Poznati mora temelje načrtnega preiskovanja, to je sestavljanje in preverjanje verzij.

Okvirna vprašanja za preizkus znanja:

- II.1.1. Kaj je kriminalistika, delitev kriminalistike, kaj je kriminaliteta, delitev kriminalitete?
Literatura: Žerjav, Kriminalistika str. 16-18,23-25.
- II.1.2. Pojem odkrivanja, preiskovanja in preprečevanja kaznivih dejanj; ukrepi in opravila za odkrivanje, preiskovanje in preprečevanje; policijsko preiskovanje skozi sedem zlatih vprašanj ?
Literatura: Žerjav, Kriminalistika str. 38-43
- II.1.3. Ogled kraja kot oblika zbiranja obvestil: zavarovanje kraja, sprememba kraja dejanja, vsebina statičnega in dinamičnega dela, protokoliranje ugotovitev, dokazna vrednost.
Literatura: Žerjav, 1994, str. 66-94.
- II.1.4. Ogled kraja fingiranega (namišljenega kaznivega) dejanja: vzroki lažnih naznanitev, posebnosti iskanja sledov, posledice za prijavitelja.
Literatura: Žerjav, str. 101-103.
- II.1.5. Potek zbiranja obvestil: kaj vpliva na pravilnost zaznav, faze zbiranja obvestil, preverjanje, lažna obvestila, prepoznavna kot oblika zbiranja obvestil, vloga zunanjih strokovnjakov in izvedencev.
Literatura: Žerjav, str. 209-211; 233-242; 251-253.
- II.1.6. Poligrafsko testiranje: Kaj je poligraf, kaj je poligram, pogoji za testiranje, dokazna vrednost testov.
Literatura: Žerjav: str. 247-250.
- II.1.7. Rekonstrukcija in eksperiment: pojem vrste, taktika opravljanja.
Literatura: Maver, 1997, str. 156 -162.
- II.1.8. Načrtovanje preiskovanja in verzije: pojem, vrste verzij, preverjanje verzij, kdaj načrtujemo preiskovanje in sestavljamo verzije.
Literatura: Maver: str. 84-101.
- II.1.9. Indici: kaj so, delitev, vrste pomen...
Literatura: Žerjav, str. 255-286.
- II.1.10. Motiv kot indic: ugotavljanje motiva, fingirani motivi, preiskovanje na osnovi motiva.
Literatura: Žerjav: str. 257 -262.

II.1.11. Alibi: pojem, pomen, sumljivi alibi, način preverjanja.

Literatura Žerjav, str. 274 -277.

II.1.12. Prikriti načini zbiranja obvestil: kaj je tajno policijsko delovanje, tajno policijsko sodelovanje, tajno opazovanje, sledenje in slikovno snemanje, prisluškovanje, navidezni odkup. Pogoji za zakonito izvajanje, dokazna vrednost, podobnosti in razlike v primerjavi z detektivskim zbiranjem obvestil.

Literatura: Žerjav 287-294, Kuplen: Uporaba posebnih metod in sredstev, dipl. naloga VPVŠ, 1997, str. 14-21.

II.1.13. Ovadba: vrsta ovadb, sprejem ovadbe, lažne ovadbe, pojem kazenske ovadbe

Literatura: Žerjav, Kriminalistika str. 47-54; 463-469.

II.2. KRIMINALISTIČNA TEHNIKA

Ker je pomembno področje dela detektiva **iskanje dokaznega gradiva**, mora dobro poznati osnove traseologije, to je veje kriminalistične tehnike, ki se ukvarja s sledovi. Poznati mora tudi osnove kriminalistične identifikacije.

Vprašanja:

II.2.1. Pojem sledov, vrste, kriminalistično-tehnično zavarovanje.

II.2.2. Sledovi papilarnih črt, način izzivanja, daktiloskopske evidence,

II.2.3. Sledovi nog, stopinj, hoje: način fiksiranja, dokazna vrednost.

II.2.4. Sledovi strelnega orožja: na katerih delih orožja in municije najdemo sledove, sledovi na žrtvi in na strelčevih rokah, ugotavljanje strelnega mesta, vrste strelnih poškodb in ugotavljanje linije streljanja.

II.2.5. Sledovi orodja: vrste, identifikacijska vrednost različnih orodij.

II.2.6. Krvne sledi: kaj lahko sklepamo iz sledov krvi, kako zavarujemo sledi krvi, katera vprašanja lahko pojasnimo s preiskavami krvi.

II.2.7. Sledovi, dlak, las in tekstilnih ter drugih vlaken, sledovi rastlin in zemlje: jemanje primerjalnih vzorcev, identifikacijska vrednost

II.2.8. Sledovi ponarejanja in prenarejanja: ponarejanje in prenarejanje identifikacijskih listin, odstranjevanje in prenarejanje številčk na kovinah. Preiskave papirja in črnih.

II.2.9. Sledovi uživanja mamil: vrste mamil, načini uživanja, pribor za uživanje, zavarovanje, preliminarne preiskave.

II.2.10. Kriminalistična identifikacija: načini in metode (prstni odtisi, DNK prepoznavna, sonografija, grafoskopija, odorologija)

Literatura: Žerjav, Kriminalistika 1994, str: 107-205, Maver, Kriminalistika 1997, str. 248-273.

II.3. KRIMINALISTIČNA METODIKA

Detektiv naj bi poznal in obvladal metodološka napotila za preiskovanje kaznivih dejanj, ki so najpogosteje predmet njegovega zanimanja oziroma zbiranja obvestil. Najpogosteje bo zbiral obvestila o **pogrešanih osebah**, kar se navezuje na **preiskovanje ubojev in samomorov**. Zbiral bo informacije, ki se navezujejo na preiskovanje različnih vrst **tatvin** (vozil, intelektualne lastnine, strateških gospodarskih informacij). Srečeval se bo s sumi **izsiljevanj**, še pogosteje z najrazličnejšimi pojavnimi oblikami **goljufij**.

Vprašanja:

II.3.1. Zbiranje prvih podatkov o pogrešanih osebah, preverjanje, verzije, uporaba parapsihologije

Literatura: Narat, Pogrešane osebe, dipl. naloga VPVŠ, 1998, str. 1-50
ŽERJAV, str.. 443 - 448. Žerjav, str. 342- 358, 425 - 442.

II.3.2. Uboji in samomori: indici pri ubojih, posebnosti zbiranja obvestil, okoliščine, ki kažejo na samomor, preiskovanje po verzijah.

Literatura: Dvoršek, Preiskovanje ubojev, študijsko gradivo pri Kriminalistiki II. str. 2- 15.

II.3.3. Preiskovanje dogodkov, ki so lahko povezani s kaznivimi dejanji : samomori, nesrečni dogodki, požari ...

Literatura: Žerjav, Kriminalistika str. 425-452

II.3.4. Mladoletniški kriminal (tudi kriminal povezan z mamili): posebnosti načina izvrševanja, zbiranje obvestil od mladoletnikov, vrste mamil, njihove značilnosti in način uživanja.

Literatura: Žerjav, Kriminalistika str. 363-369; 330-340.

II.3.5. Tatvine: navadne tatvine, domače tatvine, hotelske tatvine – posebnosti njihovega preiskovanja.

Literatura: Žerjav, Kriminalistika str. 363-369; 330-340.

II.3.6. Tatvine vozil: najpogostejši načini odpiranja vozil in spravljanja v pogon, legalizacija tatvin vozil, tatvine kot del organiziranega kriminala, sodelovanje z Interpolom ?

Literatura: BUNIČ, Tatvine motornih vozil in mednarodno sodelovanje,

- dipl. naloga VPVŠ, 1998, str. 5-31, 54- 61.
- II.3.7. Tatvine (zlorabe) avtorskih pravic: avtorsko pravo, najpogostejše oblike zlorab (različne oblike piratstva) , preiskovanje in dokazovanje.
Literatura: Kolarič, Kršitve avtorskih pravic, dipl. naloga VPVŠ, 1998, str. 11-28, 36 -50.
- II.3.8. Tatvine (zlorabe) gospodarskih informacij- gospodarsko vohunstvo: metode zbiranja podatkov, mikro in makroekonomska raven, tehnična sredstva.
Literatura: Krunic, Gospodarsko vohunstvo, nekateri sodobni trendi, Zbornik posveta "Zasebno varovanje in detektivska dejavnost, VPVŠ, 1997, str. 207-216.
- II.3.9. Izsiljevanja: oblike, zbiranje uvodnih obvestil, analiza izsiljevalskih pisem.
Literatura: Žerjav, str. 328-329, Bančević, Osvrt na krivično delo ucene, 13. Maj. Št. 5, 1979 str. 23-26.
- II.3.10. Goljufije: najpogostejše oblike klasičnih goljufij, način preiskovanja
Literatura: Žerjav, str. 327-328, Anzelc, Gaber: Analiza kaznivih dejanj goljufije, dipl. naloga VPVŠ, 1998, str. 64-68, Žerjav 327-328.
- II.3.11. Zavarovalniške goljufije: pojavne oblike, indici, ki kažejo na zavarovalniško goljufijo, zavarovalniške goljufije pri prometnih nesrečah; način preiskovanja ?
Literatura: Ivanović, Zavarovalniške goljufije, Revija policija, 3-4, 1994, Črepinko - Majhenič, Zavarovalniške goljufije s fingiranjem prometnih nesreč DN VPVŠ, 1996, str. 30-49; Žerjav, 372-378.
- II.3.12. Poslovne goljufije: kaj sodi med poslovne goljufije, najpogostejše pojavne oblike, kriminalistično taktični in kriminalistično tehnični vidik preiskovanja?
Literatura: Dvoršek- Kopal: Poslovne goljufije, Revija policija, 6, 1994.
Gačnik, Vloga pogovora pri preiskovanju poslovnih goljufij, DN VPVŠ, 1998, str. 27-48. Žerjav: 400-401
- II.3.13. Druge oblike gospodarskega kriminala: poneverbe, korupcija, zatajitve davščin?
Literatura: Žerjav, Kriminalistika str. 379-390; 409-413.

* dr. Anton DVORŠEK, Fakulteta za policijsko-varnostne vede

Pavle CAR*

Jože PERKO*

III . OSNOVE KAZENSKEGA PRAVA

III. 1. SPLOŠNI DEL KAZENSKEGA MATERIALNEGA PRAVA

III.1.1. Kategorije kaznivih ravnanj

Disciplinski prestopki, prekrški, kazniva dejanja

III.1.2. Načelo zakonitosti

Ni kaznivega dejanja in kazni brez zakona.

Nullum crimen nulla poena sine lege previae.

Predpogoji za obstoj kaznivega dejanja.

III.1.3. Način izvršitve kaznivega dejanja

S storitvijo; z opustitvijo: preprečitev prepovedane posledice.

III.1.4. Čas in kraj izvršitve kaznivega dejanja

Storilčevo delovanje; nastanek posledice; kraj pri poskusu kaznivega dejanja

III.1.5. Silobran

V silobranu storjeno ni kaznivo dejanje. Kakšna mora biti obramba pri silobranu;

Prekoračeni silobran.

III.1.6. Skrajna sila

V skrajni sili storjeno dejanje; Obseg prizadejanega zla; Nevarnost, ki jo je storilec povzročil sam.

III.1.7. Dejanje majhnega pomena

Neznatna nevarnost ; teža dejanja; škodljive posledice; storilčeva odgovornost.

III.1.8. Kazenska odgovornost

Storilčeve osebne lastnosti za ugotavljanje njegove krivde in odgovornosti.

III.1.9. Prištevnost

Kaznivost pri storitvi kaznivega dejanja; Oblast nad svojim ravnanjem; Trajna ali začasna duševna motnja; duševna zaostalost; bistvena in zmanjšana prištevnost; samopovzročitev neprištevnosti.

III.1.10. Naklep

Stopnja zavesti; stopnja volje; direktni in eventualni naklep;

III.1.11. Malomarnost

Stopnja zavesti pri malomarnosti; zavestna in nezavestna malomarnost; storilčeve lastnosti pri nezavestni malomarnosti.

III.1.12. Dejanska zmeta

Kazenska odgovornost storilca; zavest o določenem znaku (elementu) kaznivega dejanja zmeta v objektu; zmeta o osebi.

III.1.13. Poskus

Kazenska odgovornost za dejanje storjeno v poskusu; Dovršeno in nedovršeno kaznivo dejanje; Fakultativna kazenska odgovornost za manjša kazniva dejanja.

III.1.14. Sostorilstvo

Sostorilec kot udeleženec pri nastanku kaznivega dejanja; število sotorilcev in njihova prisotnost na kraju kaznivega dejanja.

III.1.15. Napeljevanje

Stopnja kazenske odgovornosti napeljevalca; odgovornost napeljevalca, če je bilo storjeno dejanje v poskusu, oziroma je celo poskus izostal.

III.1.16. Pomoč

Naklepna pomoč pri storitvi kaznivega dejanja in odgovornost pomagača, razlikovanje pomagača od sotorilca in napeljevalca.

III.1.17. Kazenska odgovornost urednika

Tiskane stvari, radio, televizija, film kot javna občila s katerimi utegne biti storjeno kaznivo dejanje; Avtor inkriminiranega občila, urednik; urednik, ki ob nastanku kaznivega dejanja ni vedel iz upravičenih razlogov za neko bistveno okoliščino.

III.1.18. Vrste kazni

Zapor za najtežja kazniva dejanja; denarna kazen in način izrekanja; Prepoved vožnje z motornimi vozili, stalno ali občasno; Izgon tujcev iz države.

III.1.19. Glavne in stranske kazni

Glavne kazni in kumulacija stranskih kazni kot sestavni del glavne

III.1.20. Sodni opomin – pogoji

Sodni opomin se izreka za kazniva dejanja z majhnim pomenom; za več lahkih kaznivih dejanj v steku, stek kaznivih dejanj; osebne lastnosti storilca.

III.1.21. Vrste varnostnih ukrepov

Ob izreku kazni se storilcu lahko izreče tudi eden ali več varnostnih ukrepov: (Obvezno psihiatrično zdravljenje v zdravstvenem zavodu; obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti; obvezno zdravljenje alkoholikov in narkomanov;

odvzem voziškega dovoljenja;)

III.1.22. Prepoved opravljanja poklica

Storilec zlorabi svoj položaj ali poklic in stori kaznivo dejanje; obstoj nevarnosti za nadaljnje opravljanje za dejavnosti za določen čas.

III.1.23. Odvzem predmetov

Predmeti, ki so bili uporabljeni za kaznivo dejanje ali so nastali s storitvijo, se vzamejo tudi če niso njegova last.

III.1.24. Odvzem premoženjske koristi

Nihče ne more zadržati premoženjsko korist, ki je nastala s kaznivim dejanjem; Premoženjska korist se odvzame ob pogojih določenih v zakonu; napotitev na pot civilne pravde.

III.1.25. Zakonska rehabilitacija

Rehabilitaciji na podlagi zakona ima za posledico izbris iz kazenske evidence, obsojenec pa pridobi pravice, ki jih je imel pred obsodbo. Nastanek rehabilitacije je odvisen od višine kazni izrečene v sodbi.

III.1.26. Sodna rehabilitacija

Sodna rehabilitacija se odredi s sodno odločbo na obsojenčevo prošnjo ob določenih pogojih, to pa so čas po preteku pravnomočne sodbe in storilčeve osebne lastnosti po storitvi kaznivega dejanja.

III.1.27. Zastaranje kazenskega pregona in izvršitve kazni

Zastaranje je kazensko pravni inštitut, ki velja za vsa kazniva dejanja; Izjema po mednarodni konvenciji so dejanja iz 35. Poglavlja KZ RS zoper človečnost in mednarodno pravo in sicer od člen 373 do člen 378; Razlika med relativnim in absolutnim zastaranjem; Zastaralni roki so določeni z zakonom.

Literatura:

Kazenski zakonik RS – uradno prečiščeno besedilo (Ur.list RS št. 95/04)

IVAN BELE - Kazenski zakonik Republike Slovenije – splošni del, Ljubljana

Gospodarski vestnik 2001 (členi 1; 8-12; 14-18; 20; 22; 25-27; 30; 34-35; 61-62; 67; 69; 95-96; 103-104; 111- 112).

ali

Ljubo Bavcon, Alenka Šelih Kazensko pravo, splošni del, 1996 (strani: 46-50; 119-122; 139-140; 142-145; 152-153; 187-201; 206-239; 243-247; 255-262; 267- 272; 275-282; 287-288)

III.2. POSEBNI DEL KAZENSKEGA MATERIALNEGA PRAVA

III.2.1. KAZNIVA DEJANJA ZOPER ŽIVLJENJE IN TELO

III.2.1.1. Umor (127. člen)

Način storitve umora je mogoč s storitvijo in opustitvijo; Posledica umora je smrt, ki je lahko takojšnja ali pa kasnejša, vendar je v vzročni zvezi z nastankom; Zakonodajalec določa več kvalificiranih oblik umora; Evtanazija, je ali ni kazniva.

III.2.1.2. Uboj na mah (128. člen)

Uboj na mah je blažja oblika kaznivega dejanja uboja, vendar morajo biti za obstoj tega dejanja izpolnjeni pogoji, ki jih določa zakon. Huda žalitev, močna razdraženost ali celo napad brez storilčeve krivde; Nenadni naklep; Razdraženost mora biti objektivna.

III.2.1.3. Povzročitev smrti iz malomarnosti (129. člen)

To kaznivo dejanje se lahko stori z zavestno ali nezavestno malomarnostjo. od umora se torej loči po obliki krivde.

III.2.1.4. Detomor (130. člen)

Kaznivo dejanje detomora lahko stori le porodnica vselej le v določenem času, bodisi z direktnim ali eventualnim naklepom. Do storitve tega kaznivega dejanja lahko pride tudi z opustitvijo.

III.2.1.5. Napeljevanje k samomoru in pomoč pri samomoru (131. člen)

Udeleženca tega kaznivega dejanja sta napeljevalec in pomagač. Odgovorna sta v mejah naklepa ali malomarnosti dokončanega, oziroma poskušanega dejanja; Kvalificirane oblike tega dejanja so določene z zakonom.

III.2.1.6. Lahka, huda in posebno huda telesna poškodba (133. 134. in 135. člen.)

Ti dve kaznivi dejanji pomenita napad na človekove telesno, duševno in zdravstveno integriteto; Elementi vseh teh kaznivih dejanj se medsebojno ločijo po obsegu prizadetosti oškodovanca.

III.2.1.7. Sodelovanje pri pretepu (136. člen)

Krivdna oblika pri tem kaznivem dejanju je naklep; storilec tega kaznivega dejanja je v pretepu aktiven bodisi fizično ali pa spodbujevalno; Pretep je

fizični spopad več oseb; najmanj treh; Za obstoj tega kaznivega dejanja mora nastati z zakonom določena posledica.

III.2.2. KAZNIVA DEJANJA ZOPER ČLOVEKOVE PRAVICE IN SVOBOŠČINE

III.2.2.1. Kršitev enakopravnosti (141. člen)

To kaznivo dejanje je ustavna kategorija iz področja mednarodne konvencije glede človekovih državljanskih in političnih pravic.

III.2.2.2. Prisiljenje (142. člen)

To kaznivo dejanje je lahko storjeno naklepoma in temelji na protipravnosti storilčevega ravnanja; Samopomoč je dovoljena, če ima * oškodovanec * namen storiti kaj nedopustnega; Sila ali grožnja je nujni pogoj za obstoj tega kaznivega dejanja.

III.2.2.3. Protipraven odvzem prostosti (143. člen)

S tem kaznivim dejanjem je napadena svoboda gibanja, ki se ne sme odvzeti razen v proceduralnih pogojih, ki jih zakon določa; Pooblaščen uradne sebe; Če med protipravnem odvzemom prostosti nastanejo še znaki kakšnega drugega kaznivega dejanja gre za realen stek.

III.2.2.4. Ugrabitev (144. člen)

To kaznivo dejanje se lahko stori le z direktnim naklepom; Ugrabitev je v bistvu poseben primer prisiljenja, vendar vselej proti volji ugrabljenе osebe, če to ni mladoletna oseba.

III.2.2.5. Ogrožanje varnosti (145. člen)

Ogrožanje varnosti mora biti objektivno resno in dejansko tudi uresničljivo; Ni pomembno ali je storilec grožnjo imel namen uresničiti. Strašilne pištrole in noži, ki pri oškodovancu vzbujajo strah.

III.2.2.6. Neupravičena osebna preiskava (147. člen)

V tem kaznivem dejanju gre le za osebno preiskavo ne pa tudi za preiskavo prostorov; Storitve tega kaznivega dejanja je možno storiti le z naklepom; Hujša oblika je podana če dejanje stori uradna oseba z zlorabo uradnega položaja.

III.2.2.7. Neupravičeno zvočno snemanje in prisluškovanje (148. člen)

Napad na človekovo popolno osebno integriteto, ki jo zagotavlja ustava. Za izvršitev dejanja je potreben direktni naklep. Dejanje ni kaznivo, če ga opravi uradna oseba na podlagi odredbe preiskovalnega sodnika.

III.2.2.8. Neupravičeno slikovno snemanje in prisluškovanje (149. člen)

Za storitev tega dejanja je potreben direktni naklep; Gre za fotografiranje, filmanje in kasetno snemanje.

III.2.2.9. Kršitev tajnosti občil (150. člen)

Storilec odpre tuje zaprto pismo, brzojavko ali drugovrstno pisanje ali pošiljko; Skrita kamera, če snemanje pomeni poseg v osebno življenje.

III.2.2.10. Kršitev nedotakljivosti stanovanja (152. člen)

Za storitev tega kaznivega dejanja je potreben direktni naklep; Izvršitev nastane s storitvijo (vdor, vlom) ali z opustitvijo, ker se na zahtevo upravičenca ne odstrani iz prostorov stanovanja. Možna je dejanska zmota, ki izključuje kazensko odgovornost.

III.2.2.11. Neupravičena izdaja poklicne skrivnosti (153. člen)

To dejanje lahko stori oseba, ki ji je bila zaradi poklica skrivnost zaupana (odvetnik, duhovnik, psihiater, psiholog, detektiv – in še kdo) ta pa jo je na škodo svojega pacienta ali klienta izdal. Za izvršitev dejanja je potreben naklep.

III.2.2.12. Zloraba osebnih podatkov (154. člen)

To kaznivo dejanje je sankcionirana blanketna norma, ki se nanaša na predpise o osebnih podatkih; Dejanje je možno storiti le naklepno.

III.2.3. KAZNIVA DEJANJA ZOPER ČAST IN DOBRO IME

III.2.3.1. Razžalitev (169. člen)

To dejanje subsidiarne narave in se uporabi, če ni mogoče dejanje subsumirati pod neko drugo kaznivo dejanje iz tega poglavja; dejanje je možno storiti naklepoma; Razžalitev mora biti objektivno podana.

III.2.3.2. Obrekovanje (170. člen)

To dejanje je možno storiti z direktnim naklepom; Storilec se mora zavedati neresničnosti svojih izjav. Obrekovanje je mogoče izraziti tudi z namigovanji, insinuacijami, ki logično nakazujejo na okoliščine v katerih je podana.

III.2.3.3. Žaljiva obdolžitev (171. člen)

To dejanje je možno storiti z direktnim ali eventualnim naklepom; Storit ga je možno s trditvijo ali raznašanjem nečesa kar lahko škoduje časti in dobremu imenu oškodovanca.

III.2.3.4. Opravljanje (172. člen)

Dejanje je možno storiti le naklepoma; Tudi objektivno mora pomeniti škodo

dobremu imenu oškodovanca; Glede tega dejanja je dokazovanje resnice izključeno.

III.2.3.5. Posebne določbe o pregonu (178. člen)

Kazniva dejanja od člen 169 do 173 se preganjajo na zasebno tožbo.

Izjemoma, če je dejanje storjeno proti državnemu organu ali uradni osebi, se začne pregon na predlog.

III.2.4. KAZNIVA DEJANJA ZOPER SPOLNO NEDOTAKLJIVOST

III.2.4.1. Posilstvo (180. člen)

V prejšnjem kazenskem zakonu je bilo po tem členu oškodovanka ženska, sedaj po pozitivnem KZ RS oba spola; kvalificirane oblike tega kaznivega dejanja so našteje v zakonu; Pristanek oškodovanca k spolnemu občevanju izključuje kaznivo dejanje kazni sile ali grožnje; Privolitev oškodovanca ne izključuje kaznivega dejanja, če ni stara 14 let. Poskus je kazniv in do njega pride, če storilec uporabi silo ali grožnjo, da bi z oškodovancem spolno občeval pa četudi ne pride do tesnega stika.

III.2.4.2. Spolni napad na otroka (183. člen)

To dejanje je storjeno, če je napadena oseba otrok, ki še ni dopolnila 14 let; Vsa dejanja spolne nedotakljivosti je mogoče storiti le z direktnim naklepom.

III.2.4.3. Dvojna zakonska zveza (198. člen)

Pri tem dejanju gre za prepovedan mnogogamni zakon; Storilec tega kaznivega dejanja je lahko moški ali ženska; dejanje se lahko stori le z naklepom.

III.2.4.4. Odvzem mladoletne osebe (200. člen)

To kaznivo dejanje lahko stori vsakdo, tudi eden od obeh staršev; storiti ga je možno naklepno; za storitev dejanja se ne zahteva trajnost odvzema, zadostuje začasnost.

III.2.4.5. Izmikanje plačevanja preživnine (203. člen)

Storilec tega kaznivega dejanja je lahko moški ali ženska, je pa dolžan plačevati preživnino na podlagi pravnomočne sodne odločbe, ali poravnave pred državnim organom. Dejanje se stori z opustitvijo. Ni kaznivega dejanja, če preživnine ni mogoče objektivno izvršiti. Če je storilec dolžan plačevati preživnino za več oseb, običajno otrok, gre za idealen stek tega kaznivega dejanja.

III.2.4.6. Krvostrunstvo (204. člen)

Storilec je lahko le polnoletna oseba, oškodovanec pa je mladoletna oseba; storilci so običajno : oče, mati, ded, babica, brat ali sestra , mladoletnika. Med osebami, ki so polnoletni krvostrunstva (incesta) ni.

III.2.5. KAZNIVA DEJANJA ZOPER PREMOŽENJE

III.2.5.1. Tatvina (211. člen)

Za to kaznivo dejanje je potreben naklep; Dejanje je dokončano ko ukradeni predmet pride v posest storilca; Prilastitev mora biti protipravna; Eventualni čustveni odnosi do ukradene stvari nimajo pravnih učinkov, eksponati v galerijah; kleptomanija; majhna tatvina je majhna vrednost ukradenega predmeta (je le predlagalni delikt) majhna vrednost pomeni, da ukraden predmet ne presega ene polovice povprečne mesečne plače v R Sloveniji v času storitve dejanja.

III.2.5.2. Velika tatvina (212. člen)

Oblike kvalifikacije tega dejanja so naštet v zakonu kot so: vlom, vdor, dvoje ali več oseb, posebno predrzen način, če je imel pri sebi orožje, če izkorišča storilec nemoč oškodovanca. Kulturni pomen ukradene stvari.

III.2.5.3. Rop (213. člen)

Za to kaznivo dejanje je potreben element sile ali neposredni napad na življenje in telo; Dejanje se lahko stori le z direktnim naklepom. Hujše oblike ropa sta večja vrednost stvari ali, če gre za združenje dveh ali več storilcev.

III.2.5.4. Roparska tatvina (214. člen)

Inflagranti zaloten storilec pri dejanju (tatvini) pa z namenom, da bi ukradeno stvar zadržal uporabi silo ali grožnjo z napadom na življenje in telo; za storitev tega kaznivega dejanja zadostuje eventualni naklep.

III.2.5.5. Zatajitev (215. člen)

Storilec tega kaznivega dejanja je oseba, ki ji je bila tuja premožna stvar zaupana ali je prišel do nje po naključju ali jo je našel ; Dejanje je storjeno z naklepom storilca; Poskus je kazniv.

III.2.5.6. Goljufija(217. člen)

Elementi tega kaznivega dejanja so lažno prikazovanje ali prikrievanje dejanskih okoliščin, namen storilca pa je pridobiti si protipravno premoženjsko korist; To kaznivo dejanje je možno storiti le z direktnim naklepom; Goljufiv namen storilca mora biti podan že pri nastanku dejanja; Pri tem kaznivem

dejanju pogosto pride do steka, saj vsak akt goljufije pomeni samostojno kaznivo dejanje.

III.2.5.7. Prikrivanje (218. člen)

To kaznivo dejanje zahteva predhodno storitev osnovnega kaznivega dejanja; Storilec lahko stori dajanje iz prvega odstavka z naklepom; iz drugega odstavka pa tudi z malomarnostjo; če je storilec kaznivega dejanja prikrito stvar odtujil, prodal ali zamenjal, je storil le kaznivo dejanje prikrivanja.

III.2.5.8. Poškodovanje tuje stvari (224. člen)

Dejanje je mogoče storiti z direktnim ali eventualnim naklepom (pač pristane na obseg škodne posledice). Za obstoj tega kaznivega dejanja mora biti izpolnjen le eden od treh elementov, tujo stvar torej: 1. Uniči 2. Jo poškoduje in 3. Jo napravi nerabno. Stopnjevanje kazni za to kaznivo dejanje je odvisno od višine škodne posledice.

III.2.5.9. Posebne določbe o pregonu (230. člen)

Če je storilec z oškodovancem v sorodstvenem ali svaštvenem razmerju se pregon začne na zasebno tožbo.

III.2.6. KAZNIVA DEJANJA ZOPER GOSPODARSTVO

III.2.6.1. Lažni stečaj (232. člen)

To kaznivo dejanje lahko stori le odgovorna oseba v firmi. Potreben je direktni naklep, za obseg nastale škode pa zadostuje eventualni naklep; Finančno stanje je dejansko, najpogosteje pa le navidezno slabo in kažejo na nezmožnost plačila dolgov. Načini fiktivne nelikvidnosti firme so določeni v zakonu.

III.2.6.2. Oškodovanje upnikov (234. člen)

Namen izigranja ali oškodovanja oz. spravljanje nekaterih upnikov v ugodnejši položaj

III.2.6.2a. Poslovna goljufija (234a. člen)

III.2.6.3. Poneverba (245. člen)

To kaznivo dejanje lahko stori oseba, ki so ji pri njegovem delu zaupane, lahko je tudi uradna oseba; Potreben je direktni naklep. Stvari, ki so predmet tega kaznivega dejanja morajo biti storilcu zaupane in ima pravico z njimi razpolagati; Gre običajno za denar ali vrednostne papirje.

III.2.6.4. Neupravičeno sprejemanje daril (247. člen)

Storilec tega kaznivega dejanja je odgovorna oseba pri opravljanju gospodarske dejavnosti; Dejanje je bolj znano pod imenom **korupcija**; Storilec sprejme podkupnino zase in pri tem zanemari koristi svoje organizacije; Za to kaznivo dejanje je potreben direktni naklep; Dejanje storilca je že dokončano s samim terjanjem ali sprejemom podkupnine.

III.2.6.5. Neupravičeno dajanje daril (248. člen)

Komentar tega kaznivega dejanja je identičen s prejšnjim opisom kaznivega dejanja neupravičenega sprejema daril; Če je storilec tega dejanja po izročitvi darila dejanje naznanil še preden je bilo odkrito, se mu lahko kazen odpusti.

III.2.6.6. Pranje denarja (252. člen)

To kaznivo dejanje vezano na finančno, oziroma gospodarsko dejavnost, zato je storilca iskati v tej dejavnosti; Denar nastane iz prepovedanih poslov kot so mamila, orožje ali druga prepovedana dejavnost, storilec pa ga sprejme, zamenja, razpečuje ali na drug način s pranjem prikrije; Dejanje lahko stori le z direktnim naklepom.

III.2.6.7. Davčna zatajitev (254. člen)

Storilec tega kaznivega dejanja je davčni zavezanec; Dejanje je mogoče storiti le z direktnim naklepom; To kaznivo dejanje ima tako dve izvršitveni obliki; storitveno, ko da krive podatke in opustitveno, ko opusti sicer z zakonom obligatorno prijavo dohodnine, ali na drug način obdavčljivega prometa.

III.2.7. KAZNIVA DEJANJA ZOPER PRAVNI PROMET

III.2.7.1. Ponarejanje listin (256. člen)

Dejanje se tako stori z naklepom, pomeni pa materialno ponareditev listine; Kaznivo dejanje je dokončano, ko je v listino vnesen spremenjen smisel vsebine; ni potrebno, da bi storilec dosegel tudi svoj namen. Ponarejene listine so tudi spremenjene številke na motorju ali šasiji motornega vozila.

III.2.8. KAZNIVA DEJANJA ZOPER URADNO DOLŽNOST IN JAVNA POOBLASTILA

III.2.8.1. Zloraba uradnega pooblastila ali uradnih pravic (261. člen)

Storilec tega kaznivega dejanja je uradna oseba. Dejanje se stori le z direktnim naklepom in sicer s storitvijo ali opustitvijo ali opustitvijo. Običajno nastane kaznivo dejanje v sotorilstvu z napeljevalcem, ker je bistveni element, da

storilec (uradne osebe) pridobiva nepremoženjsko korist; Premoženska korist je element tega kaznivega dejanja v tretjem odstavku.

III.2.9. KAZNIVA DEJANJA ZOPER PRAVOSODJE

III.2.9.1. Opustitev ovadbe kaznivega dejanja ali storilca (286. člen)

To kaznivo dejanje je izključno opustitveno dejanje in ga je mogoče storiti le naklepoma. Izjemno pomemben je tretji odstavek tega člena, ker so neke osebe privilegirane in jim ni potrebno prijaviti ne dejanja in ne storilca; ene od naštetih oseb pa se le ne kaznujejo; v zvezi s tem kaznivem dejanjem se zastavlja vprašanje zasebnega detektiva, je ali ni privilegirana oseba.

III.2.9.2. Kriva ovadba (288. člen)

To kaznivo dejanje je možno storiti le z direktnim naklepom; Kriva ovadba je podana tudi, če storilec ni bil opozorjen na posledice krivega ovajanja; Storilec tega kaznivega dejanja je lahko tudi policist ali detektiv; V tretjem odstavku tega člena je podana samoovadba, ki je tudi kazniva;

III.2.9.3. Kriva izpovedba (289. člen)

To dejanje je možno storiti le z naklepom; Izpovedba je kriva, če se navajajo neresnične sestavine; V storilčevi zavesti mora biti vedenje, da pripoveduje ali opisuje neresnico; Kriva izpoved je podana če je neresnična v celoti ali pa le v njenih bistvenih delih. Privilegirane priče so : krvni sorodnik v ravni vrsti, sorodnik v stranski vrsti do vštetega 3. kolena, sorodnik v svaštvu do 2. kolena, posvojenec, posvojitelj, verski spovednik ter zagovornik.

III.2.10. KAZNIVA DEJANJA ZOPER JAVNI RED IN MIR

III.2.10.1. Nasilništvo (299. člen)

To kaznivo dejanje je mogoče storiti le z naklepom; Posamezni elementi nasilništva so v zakonu naštetih in za obstoj tega kaznivega dejanja zadostuje za sam element, mora pa v javnosti povzročati prestrašenost, najmanj pa zgražanje.

III.2.10.2. Preprečitev uradni osebi uradno dejanje (302. člen)

To razumno dejanje je mogoče storiti z naklepom; Izvršitveni obliki sta dve: 1. Preprečitev in 2. Prisiljenje; Četudi je kazen iz 1. Odstavka zagrožena do 2 let, je poskus kazniv. Za težje oblike tega kaznivega dejanja (napad na telesno integriteto) je zagrožena višja kazen; Uradno dejanje mora biti

zakonito in se v kazenskem postopku posebej ugotavlja; Če pri kvalificiranem dejanju nastane huda telesna poškodba uradne osebe ali hujša posledica gre tedaj za realen stek kaznivih dejanj.

III.2.10.3. Lažno izdajanje za uradno ali vojaško osebo (308. člen)

To kaznivo dejanje je mogoče storiti le z direktnim naklepom; Storilec tega kaznivega dejanja zasleduje premoženjsko korist zase ali koga drugega; če storilec nosi uniformo ali znamenje uradne osebe za katero se izdaja, ne gre za stek s katerim morebiti drugim kaznivim dejanjem.

III.2.11. KAZNIVA DEJANJA ZOPER VARNOST JAVNEGA PROMETA

III.2.11.1. Povzročitev prometne nesreče (325. člen)

Storitev tega kaznivega dejanja je posledica voznikovega malomarnega ravnanja, gre pretežno za nezavestno malomarnost in še to do obstoječih predpisov. To kaznivo dejanje je blanketno. Telesno poškodbo v prometni nesreči mora utrpeti nek drug udeleženeec; morebitne telesne poškodbe storilca niso element tega kaznivega dejanja.

Literatura:

Kazenski zakonik RS – uradno prečiščeno besedilo (Ur.list RS št. 95/04)

Mag. Mitja Deisinger , Kazenski zakonik R. Slovenije – posebni del Ljubljana, Gospodarski vestnik 2002

III.3. OSNOVE KAZENSKEGA POSTOPKOVNEGA PRAVA

III.3.1. Temeljna načela kazenskega postopka (I. poglavje 1. – 23. člen)

V tem poglavju Zakona o kazenskem postopku (ZKP) so določena temeljna načela, ki so ustavna kategorija in so v ZKP-ju le razdelane. Poznati jih je potrebno, ker se nanašajo na vsako kazenskopravno obravnavo in njene udeležence.

III.3.2. Stvarna in krajevna pristojnost sodišč (II. Poglavje: 24.-26. člena)

Te določbe ZKP se nanašajo na stvarno in krajevno pristojnost sodišč, kar hkrati pomeni, da so tem določbam podrejeni poleg obdolženca tudi vsi drugi udeleženci kazenskega postopka v obravnavani zadevi.

III.3.3. Tožilec v kazenskem postopku (IV. in V. poglavje 45.- 66. člena)

V posamezno obravnavanih kazenskih zadevah lahko v odvisnosti od teže kaznivega dejanja (v nekaterih primerih pa tudi od sorodstvenega razmerja med obdolžencem in oškodovancev) nastopajo različne osebe kot tožilci. Ti imajo lahko različno vlogo v obravnavani zadevi. V različnih postopkih lahko nastopajo:

- 1) Državni tožilec
- 2) Oškodovanec kot tožilec ali subsidiarni tožilec in
- 3) Zasebni tožilec

III.3.4. Roki (VIII. poglavje: 87.-91. člena)

Roki v formalnih postopkih so izjemno pomembni, ker razen redkih izjem stranka v kazenskem postopku ne more ponoviti zahtevka ali predloga (Zakonski ali prekluzivni rok). Če pa se na zahtevo procesne stranke lahko zadeva vrne v prejšnje stanje gre za sodno določitevni rok ali (dilatorni rok).

III.3.5. Premožensko pravni zahtevki (X. poglavje; 100.-111. člena)

V kolikor gre v kazenskem postopku za premoženjsko pravni ali odškodninski (tudi bolečine) delikt, lahko oškodovanci uveljavljajo v kazenski zadevi tudi odškodnino (ali vrnitev stvari), ki je sicer pravdna osnova, sodišče pa o tem lahko odloči. Ta fragment postopka se imenuje adhezijski postopek, kar je v resnici le pridružitveni del kazenske zadeve.

III.3.6. Vročanje pisanj in spisov (XII. Poglavje: 117.-127. člena)

Vročanje pomembnih pisanj in pošilk se odpravi po pošti, lahko po drugem zato pooblaščenem podjetju ali osebi s pooblastilom sodišča (lahko: tudi zasebni detektiv, način vročitve določa ZKP). Pomembno, ker velja tudi v postopku o prekršku.

III.3.7. Predkazenski postopek (XV. Poglavje; 145.-166. člena)

Ta določbe v ZKP so izjema in jih imenujemo neformalni del kazenske procedure. Drugi, formalni del ZKP se začne s pravnomočnim sklepom preiskovalnega sodnika, po prvem zaslišanju osumljenca. Kljub temu je te določbe potrebno v celoti upoštevati, ker gre za obveznosti posameznih subjektov v primeru obstoja suma, da je bilo storjeno kaznivo dejanje. Najprej gre za dolžnosti državnih organov; Zelo obsežne naloge nastanejo za organe notranjih zadev, če so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje. Med mnogimi opravili smejo opraviti razgovore z osebami, ki so bolj ali manj v stiku z nastankom kaznivega dejanja. Nikogar pa ne smejo zasliševati kot obdolženca, pričo ali izvedenca. Med posebne pravice štejemo tudi odvzem prostosti, vendar največ za 48 ur. Pomembno vprašanje je kaj vse sme opraviti pooblaščen uradna oseba MNZ, običajno s tehničnimi sredstvi, vendar le z

odredbo preiskovalnega sodnika. Posebna so vprašanja, ki se nanašajo na raztelešenje trupla (obdukcija) ali izkop trupla (ekshumacija). Ni brez teže določba kaj lahko stori vsakdo, ki zaloti storilca (inflagranti) na kraju storitve dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti (ex officio).

III.3.8. Zagotovitev obdolženca v kazenskem postopku (XVII. poglavje: 192.-202. člena)

Vabilo

Obdolženec se vabi pred kazensko sodišče po pošti s povratnico. Podučen mora biti, da si lahko najame zagovornika, ki ga na prvo zaslišanje pripelje s seboj. Če se obdolženec vabilu ne odzove, odredi preiskovalni sodnik PRIVEDBO : člen 194 ZKP, ki jo opravijo organi notranjih zadev.

VARŠČINA: člen 196. In 197. ZKP, če se zoper obdolženca odredi pripor zaradi begosumnosti, ga lahko sodišče izpusti, če on ali zanj kdo drugi, položi varščino. Običajno se ta določi v denarnem znesku.

PRIPOR : člen 200, 201, in 202. ZKP. Zoper obdolženca je možno odrediti pripor le ob pogojih, ki jih določa ZKP: Zoper obdolženca se odredi pripor, če je utemeljeno sumljiv, da je storil kaznivo dejanje za katerega je možno izreči najhujšo kazen (20 let zapora) poleg tega pa še: 1) zaradi begosumnosti, 2) zaradi ponovitvene nevarnosti (iteracija) in 3) Zaradi možnosti vplivanja na priče ali , da bo uničil sledove (koluzijska nevarnost).

III.3.9. Posamezna preiskovalna dejanja (XVIII. poglavje)

Hišna in osebna preiskava (214.-218. člena)

Tovrstno preiskavo odredi sodišče (preiskovalni sodnik) s pismeno odredbo, razen le izjemoma, če bi obstajala nevarnost zaradi odlašanja.

Zaslišanje obdolženca (227,228,229, 232 in 233 člena);

Obdolženca se zaslišuje vedno in samo ob upoštevanju določil v ZKP. Ne smejo se mu postavljati sugestivnih in ne kapcioznih vprašanj, to so vprašanja, na katera se pričakujejo odgovori. Na primer: obdolženec ne prizna, zasliševalec pa ga vpraša s kako dolgim nožem je zabodel oškodovanca.

Zaslišanje prič (234,235,236,237,238 in 241 člena)

Pričo je prvenstveno treba opozoriti na dolžnost pričanja in na posledice krivega pričanja, kar samo zase pomeni kaznivo dejanje, nadalje zasliševalec mora pričo seznaniti na katero vprašanje mu ni treba odgovarjati, oziroma mu dati vedeti zaradi

katerih je lahko oproščen dolžnosti pričevanja, zaradi tako imenovane privilegirane priče.

Izvedenstvo (248,249,250,251,259 in 265 člena)

Izvedenci ali izvedenec priča so osebe, ki se v kazenskem postopku zaslišujejo kot eksperti. Sodišču pomagajo kot strokovnjaki za določeno stroko ugotavljati dejansko stanje. Izvedenci so lahko stalni, ali pa ga sodišče določi za en sam primer. Običajno pripravijo svoje mnenje pisno (ekspertiza), poleg tega pa so vabljeni na glavno obravnavo in po potrebi dodatno pojasnjujejo svoja mnenja o posameznih vprašanjih.

III.3.13. Skrajšani postopek pred okrajnim sodiščem (XXV.pogl.: 429. – 432. člena)

Pred okrajnimi sodišči veljajo določbe ZKP enako kot za vsa druga višja kazenska sodišča (okrožna, višja, in vrhovno sodišče Rep. Slovenije).Izjema so določbe iz člena 429 do vključno člena 444. Gre vselej za lažja (marginalna) kazniva dejanja. Kazenske zadeve iz pristojnosti okrajnega sodišča sodi sodnik posameznik, kar pomeni, da se načela zbornosti sojenja ne uveljavlja. V precej večji meri pa prihaja do veljave načelo ekonomičnosti kazenskega postopka iz stvarne pristojnosti občinskih sodišč. Od razlik je pomembnejša tudi določba o pripornih razlogih, ki so taksativno naštetih v členu 432 ZKP za razliko od sicer veljavne določbe iz člena 201. ZKP.

Predpisi:

Zakon o kazenskem postopku -uradno prečiščeno besedilo (Ur.list RS št. 08/2006

Literatura:

Dr. Zlatko DEŽMAN, Anže ERBEŽNIK KAZENSKO PROCESNO PRAVO RS (Gosp. vestnik 2003)

III.4. KAZENSKA ODGOVORNOST PRAVNIH OSEB ZA KAZNIVA DEJANJA

III.4.1. Pogoji pod katerimi je pravna oseba odgovorna za kaznivo dejanje (člani 4-11)

III.4.2. Kazni in druge sankcije za pravne osebe (člani 12-23)

III.4.3. Kazniva dejanja in kazni za pravne osebe (člani 24-26)

III.4.4. Posebnosti postopka za pravne osebe (členi 27-42)

Literatura:

Zakon o kazenski odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja
(Ur.list RS št. 59 z dne 23.07.1999)

* Pavle CAR, univ. dipl. pravnik, bivši detektiv in član Programskega sveta

*** Jože PERKO**

*** mag. Andrej SOTLAR ***

IV. ORISI NEKATERIH MATERIJ IN POSTOPKOV, KI SO POVEZANI Z IZVAJANJEM DETEKTIVSKE DEJAVNOSTI

SPLOŠNO

Detektivska praksa je izoblikovala potrebo, da detektivi poznamo še mnoge dodatne ravne materije in postopke, bodisi zato, da lahko učinkovito izpolnjeno naročilo, bodisi zato, da zavarujemo sami sebe, da si torej zagotovimo zakonitost pri delu.

Detektivska dejavnost v svojem najširšem pogledu kot del zasebnega varstva predstavlja segment varnostnega sistema RS, zato detektivi moramo poznati osnove tega sistema v celoti in še posebej vlogo in pomen zasebnega varstva v njem.

Ker detektivi zbiramo dokaze za potrebe strank pred pravosodnimi in drugimi organi in organizacijami, moramo poznati osnove pravosodne ureditve (vlogo sodišč, tožilstva, odvetnikov in še posebej notariata) kakor tudi osnove državne uprave, upravnega postopka in postopka o prekrških. Ker se detektivi pogosto pojavljamo pri reševanju najrazličnejših družinskih in sorodstvenih problemov (ločitve, preživljanje, domače tatvine itd) je nujno da poznamo osnove družinskega in dednega prava in ker bomo pogosto pomagali tožniku pa tudi tožencem in nenazadnje tudi sodišču (vročanje pisanj) moramo spoznati osnove procesnega in izvršilnega prava. Slednjega tudi zato, da bomo našli najhitrejše in najučinkovitejše poti za zadovoljitev potreb upnikov, ki nas najemajo za pomoč pri urejanju njihovih relacij napram dolžnikom. Temu cilju je nadalje namenjen tudi del vprašanj iz obligacijskih razmerij (cesija, poravnava, prenehanje obveznosti, zastaranje itd), drugi del pa je namenjen samim detektivom, da jih pouči o načinu in vrsti sklepanja pogodb, o zavarovanju, o pooblastilu itd. Skratka pod tem programskim sklopom naj bi bodoči detektivi pridobili nekaj osnovnih znanj iz vseh tistih področij, ki niso zajeta v predhodnih treh, kolikor toliko zaokroženih programskih sklopih.

IV.1. OSNOVE VARNOSTNEGA IN PRAVOSODNEGA SISTEMA

IV.1.1. NACIONALNOVARNOSTNI SISTEM SODOBNE DRŽAVE (TEORETIČNI MODEL)

Oprelitev temeljnih pojmov:

IV.1.1.1. Varnost

IV.1.1.2. Nacionalna varnost

IV.1.1.3. Državna varnost

IV.1.1.4. Zasebna varnost

IV.1.1.5. Obveščevalna dejavnost

IV.1.1.6. Protiobveščevalna dejavnost

IV.1.1.7. Varnostna dejavnost

IV.1.1.8. Varnostni sistem v širšem smislu

IV.1.1.9. Varnostni sistem v ožjem smislu

IV.1.2. NACIONALNOVARNOSTNI SISTEM REPUBLIKE SLOVENIJE

IV.1.2.1. Struktura nacionalno-varnostnega sistema RS

IV.1.2.2. Funkcija in dejavnosti zasebnega varstva

IV.1.2.3. Umestitev zasebnega varstva v sistem nacionalne varnosti RS

IV.1.2.4. Nadzorstvo nad zasebnim varstvom

IV.1.2.4.1. Nadzorstvo nad zasebnim varovanjem

IV.1.2.4.2. Nadzorstvo nad detektivsko dejavnostjo

IV.1.3. SPREMEMBE VARNOSTNEGA OKOLJA PO LETU 1990

IV.1.3.1. Privatizacija (državnih) policijskih opravil

IV.1.3.2. Nacionalno-varnostni elementi zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti v RS

IV.1.3.3. Pooblastila varnostnih in obveščevalnih služb v RS:

IV.1.3.3.1. Slovenska obveščevalno-varnostna služba

IV.1.3.3.2. Obveščevalno-varnostna služba MO

IV.1.3.3.3. Kriminalistična policija

IV.1.3.3.4. Vojaška policija

IV.1.3.4. Organizacijsko-funkcionalni vidik sveta za nacionalno varnost

IV.1.3.4. Policija

IV.1.3.4.1. Naloge in organizacije

IV.1.3.4.2. Pomoč policiji

IV.1.3.4.3. Policijska pooblastila – splošna

IV.1.3.4.4. Posebna policijska pooblastila

IV.1.3.4.5. Prisilna sredstva

Literatura:

- Anžič, Andrej: Varnostni sistem RS. ČZ Uradni list RS, Ljubljana 1997, str. 35-42, 72-83, 99-127, 155-161.
- Anžič, Andrej: Vloga varnostnih služb v sodobnih parlamentarnih sistemih - nadzorstvo. Enotnost, Ljubljana 1996, str. 54-59, 102-131, 201-210, 249-293.
- Anžič, Andrej: Nadzorstvo kot oblika in vsebina odnosov med državnim in zasebnim varstvom. Zbornik posveta »Zasebno varovanje in detektivska dejavnost – dileme in perspektive«, VPVŠ, Portorož 1997, str. 67-85.
- Pečar, Janez: Varnostno-politični in nadzorstveni pogledi na zasebno varstvo. Zbornik posveta »Zasebno varovanje in detektivska dejavnost – dileme in perspektive«, VPVŠ, Portorož 1997, str. 11-22.
- Sotlar, Andrej: Nacionalno-varnostni elementi zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti v RS. Zbornik posveta »Zasebno varovanje in detektivska dejavnost – dileme in perspektive«, VPVŠ, Portorož 1997, str. 311-322.
- Stroligo, Klaudio: Preprečevanje pranja denarja in detektivska dejavnost. Zbornik posveta »Zasebno varovanje in detektivska dejavnost - novi izzivi«, VPVŠ, Portorož 1998, str. 303-316 in popravki.

Predpisi:

- Resolucija o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti RS (Ur.list RS, št. 71/93)
- Zakon o obrambi - členi: 20-22, 28, 32-36, 65-68 (Ur.list RS, št. 103/94)
- Zakon o detektivski dejavnosti (Ur.list RS, št. 07/03)
- Zakon o zasebnem varovanju (Ur.list RS, št. 126/2003)
- Zakon o kazenskem postopku - členi: 150-156 (Ur.list RS, št. 08/06)
- Zakon o policiji – členi: 3-11; 27; 29 - 53. (Ur.list. RS, št. 03/06)

- Zakon o slovenski obveščevalno-varnostni agenciji – členi 1-25 (Ur.list. RS, št. 20/04)

OSNOVE PRAVOSODNEGA SISTEMA

IV.1.4. USTAVNO SODIŠČE

IV.1.4.1. Pristojnosti ustavnega sodišča

(160. člen Ustave RS, 21. člen zakona o ustavnem sodišču)

IV.1.4.2. Sestava ustavnega sodišča (163. člen Ustave)

IV.1.4.3. Ustavna pritožba (člen 50 do 60 zakon o ustavnem sodišču)

Predpisi:

Ustava RS

Zakon o ustavnem sodišču (Ur.list RS št. 15-562/94 z dne 18.3.1994) *

IV.1.5. SODIŠČA

IV.1.5.1. Vrste in pristojnosti sodišč (členi 97 do 111 zakona o sodiščih)

IV.1.5.3. . Pristojnost, organizacija in sestava sodišč za delovne in socialne spore
(členi 5 do 17 zakona o delovnih in socialnih sodiščih)

IV.1.5.4. Pomen in ureditev zemljiške knjige

(členi 1 do 25 Zakona o zemljiški knjigi)

Predpisi:

Zakon o sodiščih (Ur.list RS,št.108/05)

Zakon o delovnih in socialnih sodiščih (Ur. list RS 02/04)

glej tudi NOVAK Janez Sodišča za delovne in socialne spore ter postopek pred temi sodišči – komentar k členom 4-6, Inštitut za delo pri Pravni fakulteti, avgust 1994)

Zakon o zemljiški knjigi (Ur.list RS št.58/2003)

IV.1.6. DRŽAVNO TOŽILSTVO

IV.1.6.1. Splošna pristojnost in pooblastila (členi 1 do3 in 8 do 13)

Predpisi:

Zakon o državnem tožilstvu (Ur.list RS št.14/03)

IV.1.7. ODVETNIŠTVO

IV.1.7.1. Položaj odvetnikov (členi 1 do 4)

IV.1.7.2. Pravice in dolžnosti odvetnikov (členi 5 do 24)

Predpisi:

Zakon o odvetništvu (Ur. list RS št.18/93) in Zakon o dopolnitvah in spremembah

Zakon o odvetništvu (Ur.list RS št. 24/2001)

IV.1.8. NOTARIAT

IV.1.8.1. Splošne pristojnosti (členi 1 do 7)

IV.1.8.2. Vsebina notarskega zapisa (členi 43 do 45)

IV.1.8.3. Obveznost sklepanja pravnih poslov pred notarjem (47 in 48 čl.)

IV.1.8.4. Potrjevanje zasebnih listi (členi 49. in 50 ter 23, 24, 42)

IV.1.8.5. Potrjevanje dejstev in izjav (členi 60 do 71)

IV.1.8.6. Izdajanje odpravkov, potrdil, prepisov in izpiskov (členi 72 do 86)

IV.1.8.7. Prevzemanje listin, denarja in vrednostnih papirjev v hrambo in izročitev
(členi 87 do 92).

Predpisi:

Zakon o notariatu (Ur.list RS št. 04/06)

* Vsi predpisi uporabljeni za ta del programa so zbrani v priročniku **Pravosodje in ustavno sodstvo** , ki ga je izdal Uradni list RS 1997

IV.2. OSNOVE NEKATERIH PRAVNIH PODOROČIJ IN POSTOPKOV

IV.2.1. OSNOVE OBLIGACIJSKEGA PRAVA

IV.2.1.1. OSNOVE OBLIGACIJSKIH RAZMERIJ

IV.2.1.1.1. Nastanek obligacijskega razmerja

Pogodba in predpogodba (15 do 21. člen in 33. člen)

Povzročitev škode (131. člen)

Neupravičena pridobitev (190.člen.) in poslovodstvo brez naročila

(199. člen)

Enostranska izjava volje (207 in 210. člen)

IV.2.1.1.2. Napake volje pri sklepanju pogodb

Grožnja , bistvena zмотa, prevara, navidezna pogodba- (člen 45 do 50)

IV.2.1.1.3. Zavarovanje pogodbe

Ara in odstopnina (64.-68. člen)

IV.2.1.1.4. Zastopanje in pooblastilo (člen 69 - 79)

IV.2.1.1.5. Čezmerno prikrajšanje in oderuška pogodba (118 in 119 člen)

IV.2.1.1.6. Škoda (132. člen)

IV.2.1.1.7. Povrnitev gmotne škode (164. člen in 168. člen)

IV.2.1.1.8. Povrnitev negmotne škode - odškodnina (179 člen)

IV.2.1.1.9. Zastaranje obveznosti (335. člen in 346 do 356. člen)

IV.2.1.2. POSAMEZNI OBLIGACIJSKOPRAVNI POSLI

IV.2.1.2.1. Cesija (417.- 424. člen)

IV.2.1.2.3. Naročilo (766.-787. člen),

IV.2.1.2.4. Poravnava.(1050. do 1059. člen)

Predpisi:

Zakon o obligacijskih razmerjih (Ur.list RS št. 83/2001)

Literatura:

ZOR s komentarjem

Učinkovita izterjava dolgov Primath Ljubljana 1996

IV.2.2. OSNOVE DRUŽINSKEGA IN DEDNEGA PRAVA

IV.2.2.1. ZAKONSKA ZVEZA

IV.2.2.1.1. Skupno in posebno premoženje zakoncev (51. člen - 62. člen)

IV.2.2.1.2. Razveza zakonske zveze (64 in 65. člen)

IV.2.2.1.3. Dodelitev otrok v varstvo in vzgojo ob razvezi (78. člen)

IV.2.2.2. RAZMERJE MED STARŠI IN OTROCI

IV.2.2.2.1. Zakonski otroci ter spodbijanje očetovstva in materinstva (86.člen in 96.do 99. člen)

IV.2.2.2.2. Nezakonski otroci ter ugotavljanje očetovstva in materinstva (90 -92. člen)

IV.2.2.2.3. Preživljanje (123 do 133 člen)

IV.2.2.3. DEDOVANJE

IV.2.2.3.1. Razdedinjenje nujnih dedičev in odvzem nujnega deleža v korist potomcev
(42 do 45. člen)

IV.2.2.3.2. Dedna nevrednost (126 in 127 člen)

Predpisi:

Ustava (členi 53,54,55)

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Ur.list RS št.69/04)

Zakon o dedovanju (Ur. List SRS,št. 15/76 in 23/78) in Zakon o dopolnitvah in spremembah Zakona o dedovanju (Ur.list RS št. 67/01)

Literatura:

Dr. Karel Zupančič Oris družinskega prava

Dr. Karel Zupančič Predpisi o dedovanju

IV.2.3. OSNOVE PRAVDNEGA IN IZVRŠILNEGA POSTOPKA

IV.2.3.1. PRAVDNI POSTOPEK

IV.2.3.1.1. Pojem pravnega postopka (1.- 3. člen)

IV.2.3.1.2. Pooblaščenec (členi 86 do 101)

IV.2.3.1.3. Vročanje pisanj in pregled spisov (členi 132 do 150),

IV.2.3.2. IZVRŠILNI POSTOPEK

IV.2.3.2.1. Vsebina in pojem sodne izvršbe (členi 1, 7 in 16)

IV.2.3.2.2. Izvršilni naslov (členi 17,18 in 23)

IV.2.3.2.3. Sredstva in predmet izvršbe (členi 30, 31 in 32)

IV.2.3.2.4. Predlog za izvršbo (členi 40 in 41)

IV.2.3.2.5. Določitev izvršitelja (člen 44a)

IV.2.3.2.6. Dolžnost posredovanja podatkov in podatki o računu (člen 4. In 141)

IV.2.3.2.7. Začasne odredbe (členi 266 do 279)

Predpisi:

Zakon o pravnem postopku (Ur.list RS št. 36/04)
Zakon o izvršbi in zavarovanju (Ur.list RS št. 44/06)

Literatura:

Dr. Dragica Wedam – LUKIČ - Civilno izvršilno pravo
Dr. Lojze Ude: Civilni pravdni postopek
Branko LIPOVEC Izterjava dolgov v teoriji in praksi
Učinkovita izterjava dolgov Primath Ljubljana 1996

IV.3. OSNOVE UPRAVE, UPRAVNEGA POSTOPKA IN POSTOPKA O PREKRŠKIH

V.3.1. DRŽAVNA UPRAVA

IV.3.1.1. Pojem državne uprave (členi 1 do 7)
IV.3.1.2. Pristojnost državne uprave (členi 8 do13)
IV.3.1.3. Upravni organi (členi 14 in 15)
IV.3.1.4. Ministrstva (členi 16 - 42)

IV.3.2. UPRAVNI POSTOPEK

IV.3.2.1. Stranke in njihovi pooblaščenca (členi 42 do 45 in 53 do 61)
IV.3.2.2. Vročanje (83 do 98.čl.)
IV.3.2.4. Rok, narok in vrnitev v prejšnje stanje (99 do 108 čl.)

IV.3.3. POSTOPEK O PREKRŠKIH

IV.3.3.1. Prekršek, predpisovanje in sankcije (6,3 in 4. člen novega zakona)
IV.3.3.2. Zastaranje (členi 42 in 44. člen novega zakona)
IV.3.3.3. Organi za postopek o prekršku (45., 208. in 225. člen novega zakona)

Predpisi:

Zakon o državni upravi (Ur.list RS št.113/05)
Zakon o splošnem upravnem postopku (Ur.list RS št. 24/06)
Zakon o prekrških (Ur.list SRS št. 55/05)

Literatura:

Truda NEMEŠ:Osnove upravnega postopka ali druga primerna literatura z visoke šole oz. fakultete.

IV.3.4. DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

IV.3.4.1. Informacija javnega značaja in prost dostop do nje ter stroški posredovanja
(4., 5. in 34. člen)

IV.3.4.2. Izjeme (6. člen)

IV.3.4.3. Katalog in posredovanje v svetovni splet (8. 9. in 42. ter 44. člen)

IV.3.4.4. Oblika in vsebina zahteve (12. do 17. člen)

IV.3.4.5. Odločba (22. do 26. člen)

IV.3.4.6. Pritožbeni postopek in sodno varstvo (27 do 31. člen)

Predpisi:

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Ur.list RS št. 95/05)

* Jože PERKO, univ. dipl. pravnik,
detektiv,
predsednik Programskega sveta...

* mag. Andrej SOTLAR, univ. dipl. obramboslovec,
asistent na Fakulteti za policijsko-varnostne vede